

Minne menet, demokratiakasvatus?

Rautiainen, Matti, Hijanen, Mikko & Männistö, Perttu (2022).
Lupaus paremmasta. Demokratia ja koulu Suomessa. Into. 272
sivua.

DEMOKRATIAKASVATUSTA ajankohtaisempaa aihetta tuskin on. Poliitiikka ja kysymys sove-
liasta demokraattisista tavoista vaikuttaa siihen suorastaan tulvii kansalaisten silmille, kun yleisla-
kot seisauttavat maan ja hallitus leikkaa monien kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan vakiintu-
neita tukia.

Lupaus paremmasta avaa huol-
lellisesti sekä suomalaisen demo-
kratiakasvatuksen nykytilaa että
tulevaisuutta. Teoksen yhdeksän
vertaisarvioitua artikkelia jakau-
tuvat kolmeen temaattiseen ryh-
mään: Ensimmäiset neljä lukua
käsittelevät demokratiakasvatuk-
sen teoriaa ja sen suhdetta suo-
malaisen koulun realiteetteihin.
Kolme seuraavaa lukua tarkas-
televat demokratiakasvatuksen
käytäntöä koulun arjessa. Viimei-
set kaksi lukua syvennyvät media-
kasvatukseen ja maapallon kuu-
menemiseen.

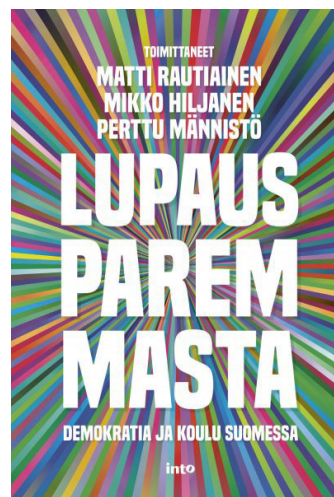
AKTIIVISEN KANSALAIKUUDEN IDEAALI UHATTUNA

Teos antaa sen minkä lupaa: hen-
gästyttävän tiivistä, täyttä asiaa.

Juuri tätä aikamme kasvattajat tar-
vitsevat. Demokratiakasvatuksen
viitekehys on usein radikaali, juon-
taahan se juurensa freireläisestä
pedagogiikasta. Antoisimpia oli-
vatkin kirjan alun teoriapainottei-
set artikkelit, jotka lavensivat läh-
tökohtia demokratiakasvatukses-
sa muun muassa John Deweyn ja
William Morrisin ajatteluun sekä
ihmisoikeuskysymyksiin. Perttu
Männistön ”Koulukasvatuksella
kohti demokraattista elämänta-
paa” -luku taas on niin päryttävä,
että sitä ei kannata sivuuttaa.

Aikuiskasvatuksen puitteissa
demokratiakasvatusta kutsutaan
ensisijaisesti aktiivisen kansa-
laisuuden ideaalin edistämisek-
si. Olisikin syytä päivittää myös
työssä oppimisen, korkeakoulu-
opetuksen ja vapaan kansansivi-
stystyön demokratiakasvatusta: ai-
kuiskasvatus on syvän poliittisen
paineen alla niin aikuisopintora-
han leikkausten kuin järjestötuen
sekä vapaan sivistystyön määrära-
hojen kuin korkeakoulurahoituk-
sen vähetessä.

Lupaus paremmasta antaa kai-
kille kasvattajille ajattelun aihetta
juuri nyt, kun pitäisi kehittää sekä

aikuiskasvattajien että aikuisten
oppijoiden valmiuksia puolustaa
omia oikeuksiaan ja mahdolli-
suuksiaan.

SEVERI HÄMÄRI

FM, tohtorikoulutettava
(käytännöllinen filosofia)
Helsingin yliopisto

tietokirjailija ja tietokirjoittamisen
opettaja

Kriittinen korkeakoulu

 <https://orcid.org/0000-0003-3969-1403>

AIKUISKASVATUS ON SYVÄN POLIITTISEN PAINEN ALLA.